

ינואר 2017

שאלות ותשובות בנושא לקיויות למידה והתאמות בדרכי הבחנות- תשע"ז

לתהליכי ההוראה והלמידה המתרחשים בבית הספר עם התלמיד עם לקות הלמידה יש משמעות רבה על אופן תפקודו. חשוב להקנות לו אסטרטגיות יעילות להתמודדות עם המטלות הלימודיות, כך שיוכל לנצלן ככל המקצועות. למידה יעילה דורשת אקטיביות ישירה, תרואל, התנסות ומצורפות. כל אלה חשובים מאוד להתפתחותו והשגתו של המוח.

ככלל, אישור ההתאמות שבסמכות בית הספר לאשר (רוב ההתאמות שברמה 1,2) או השגת בקשות לוועדה המחוזית יתבצעו רק לאחר התערבות ופיקוח יעילות/נחיצות ההתאמות. כלומר, האבחון והמלצות המאבחן הם רק חלק ממכלול הנתונים הנדרש על מנת להצביע על הפרעת למידה ולכן אינם בהכרח צרופה לזכאות להתאמות בדרכי הבחנות.

1. האם קיימת הגבלה או הנחיה למכסה כלשהי בנושא אישור התאמות בדרכי הבחנות של רמה

1 או 2?

לא. אין הנחיה להגבלה או למכסה בנוגע לאישור התאמות בדרכי הבחנות בכל הרמות. קיימת הגבלה לגבי הגוף המוסמך לאשר.

כתות יא'- יב'- תשע"ז: לא קיימת מכסה/הגבלה כלשהי להתאמות שבסמכות ביה"ס לאשר, פרט להתאמה של הכתבה/הקראה לבוחן נייטרלי: ביה"ס רשאי לאשר עד 10% מתלמידי השכבה ובמקצוע אנגלית גם התעלמות משגיאות כתיב לתלמידים הנבחנים ברמה של 5 יח"ל בשאלון-G

בתי ספר המעריכים כי קיימים תלמידים נוספים הזקוקים להתאמה של הקראה/ הכתבה לבוחן ניתנה אפשרות להגיש כל בקשה שנמצאה מתאימה מעבר ל-10% לדיון בוועדה המחוזית, ללא הגבלה.

כיתות י' תשע"ח - הדיון בכל הבקשות להקראה/ הכתבה לבוחן נייטרלי יתקיים בוועדות ההתאמה המחוזיות. כלומר, כל תלמידי כיתות י' תשע"ז (הנבחנים בתשע"ח) המבקשים התאמה זו יופנו לוועדה המחוזית, ללא הגבלה במספר הניגשים שלגביהם נמצאה נחיצות ההתאמה. הדיון בכל הבקשות להתעלמות משגיאות כתיב באנגלית בכל יחידות הלימוד יהיה בסמכות ביה"ס.

2. האם מותר להיבחן באותו יום במספר בחינות ברבי מלל (עם או בלי התאמות)?

כן. אם המורה מתרשם כי יתכן וקיים פער בין יכולת הבעתו בכתב של התלמיד להבעת הידע בע"פ. עם זאת יש להקפיד ולבצע מבחן במקצוע אחד ביום.

בשל הקושי האובייקטיבי של כתיבת מבחן בזמן ממושך, אגף לקויות למידה והפרעת קשב ממליץ כי המבחנים המשווים יערכו במבחנים שניתן ללמוד מהם על קשייו של התלמיד ומשכם לא יעלה על שעה וחצי.

3. איזה התאמות ניתנות לתלמיד לצורך ביצוע הערכה חלופית בתיכון?

ההערכה החלופית במהותה מאפשרת אוטונומיה לצוות הפדגוגי של בית הספר בבחירת הדרך למדידת הידע וההישגים של התלמידים ובכללם אלה עם לקות למידה. מומלץ להשתמש במגוון רחב של סוגי הערכה חלופית היכולה להוות מענה הולם לתלמידים עם לקות למידה (כגון: הרצאה, המחזה, הגשת עבודה). במקרים חריגים מאוד בהם ההערכה החלופית שנבחרה על ידי בית הספר עדיין לא מאפשרת לעקוף את מאפייני לקות הלמידה ומעכבת את ביטוי הידע והכישורים, בית הספר יבדוק את נחיצות/יעילות ההתאמות בדרכי הבחנות ובהתאם לכך את השימוש בהן.

4. מהי ההנחיה למתן התאמות בדרכי הבחנות לתלמידי חטיבת הביניים?

התאמות בדרכי הבחנות ברמה 1,2 יינתנו במקרים בודדים וחריגים בלבד מעת לעת ובמקרה הצורך בלבד. זאת, לאחר מעקב לאורך זמן והתערבות לימודית שהביאה לרכישת הידע, אך לא להעברתו ובמקביל להמשך הקניה של מיומנויות למידה וסיוע נוסף.

הדגש צריך להיות על למידה והתאמות בדרכי ההוראה ולא על התאמות בדרכי הבחנות.

למידע נוסף בנושא, מומלץ לעיין במסמך: התאמות על רצף הלמידה וההיבחות לתלמידים בעלי לקויות למידה והפרעות קשב בחינוך הרגיל, פרק ה' סעיף 2, בקישור

5. מה המדיניות לגבי אישור ההתאמות בכיתה ט'?

בכיתה ט' מומלץ להימנע ככל הניתן ממתן התאמות בדרכי ההבחנות, אלא אם כן, מדובר במקרים חריגים מאוד ובודדים של לקות משמעותית מאוד בה התלמיד לא מצליח להביע את ידיעותיו למרות כל ההתערבויות ולאחר שאלו מוצו.

6. האם ניתן לאשר שימוש בהתאמות בדרכי הבחנות במהלך כיתה י' ?

כן, באופן חלקי. בכיתה י' זו הזדמנות לצוות לבחון באופן מהימן ומקצועי את הצורך בהתאמות בדרכי ההיבחנות ולקבל החלטות לגבי נחיצות כלל ההתאמות. התנסותם של התלמידים חשובה מאוד.

תהליך אישור התאמות ברמה 1,2, פרט להקראה/ הכתבה לבחון ניטרלי נעשה לאחר תהליך היכרות מעמיקה של התלמיד וצרכיו ודיון במועצה פדגוגית.

לגבי התאמות של הקראה והכתבה לבחון ניטרלי והתאמות ברמה 3 - במידה והוחלט להיעזר בהן במהלך כיתה י', יש להקפיד שהתלמיד ימשיך לתרגל בנוסף גם את דרך ההבחנות המלאה, עד קבלת מענה סופי מוועדות התאמה מחוזיות.

7. האם אפשר להגיש לדיון בוועדה המחוזית תלמידי כיתות ט' (התאמות רמה 3 וכן הקראה והכתבה) על מנת לעזור לכוון את הילדים בבחירת עתידם במגמות בהמשך מסלול הלימודים שלהם?

ניתן להגיש לדיון את תלמידי כיתה ט' בשני מקרים בלבד:

א. רק כאשר מדובר בבקשה להמרה ממתמטיקה למקצוע מדעי אחר. זאת, ע"מ שהתלמיד יצליח להתחיל את לימודיו במקצוע מדעי, מיד עם הכניסה לתיכון.

ב. במידה והוגשה בקשה חריגה למשרד החינוך להבחנות בבחינות בגרות ספציפיות לכיתות מסוימת (כגון: מחוננים) וזאת בכפוף לאישור המטה.

לגבי כל יתר המקצועות- לא ניתן להגיש בקשות לוועדה המחוזית ואלה ידונו רק בסיום כיתה י'.

8. האם תלמידי כיתה י"ב בשנת הלימודים הנוכחית תשע"ז שקיבלו התאמות בשנה שעברה, נכללים במכסת 10% של שנת הלימודים הנוכחית?

כן. הם נכללים במכסת ה- 10% של שכבה י"ב.

9. בהקראה והכתבה - האם ניתן לשלול מתלמיד כיתה י"ב שקיבל התאמות בשנה שעברה, את ההתאמות השנה?

לא. במידה ולתלמיד אושרו ההתאמות במסגרת וועדה (כל וועדה בעלת סמכות) בכיתה י"א, לא ניתן לשלול אותן מהתלמיד בהיותו בכיתה י"ב.